A „MURAKÖZ“
megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
Egészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési dijak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ
MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“
Izlazi svaku nedelju
Cěna mu je:
Na cělo leto 4 frt — kr
Na pol leta 2 frt — kr
Na četvert 1 frt — kr

Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredničtvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovec.

VEGYESTARTALMU HETILAP | NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. — IZLAZI SVAKU NEDELJU

A perlaki örömünnep

Örömünnepet ült Perlak városa t. hó 8 án a kir. járásbiróság felállitásának tiszteletére. Daczára a roszidőnek, az alsó-vidékről számosan s Csáktornyáról is többen jelentek meg Perlakon, hogy résztvegyenek a város ez ünnepélyén és szemtanui legyenek ama örömnek, melyben Perlak ez alkalommal uszott. És valóban az alsó vidéken indokolt is a nagy öröm mert Perlak városa és az alsó-vidék szellemi és anyagi előhaladásának előhirnökét látjuk a kir járásbiróság felállitásában. Perlak városa és az alsó-vidék előmenetelének hajnalcsillaga tünt fel nov. elsejével, a járásbiróság felállitása napjával Egy ily hivatal mint a kir. járásbiróság ujjáteremteni képes egy várost, egy vidéket, mert annak iparát, kereskedelmét megteremti és ez által annak vagyonosodására és müvelődésére jelentékeny tényezőül szolgál.

Tudja ezt Perlak városa s e tudat hozta össze Perlak polgárságát s vendégeit a perlaki nagyvendéglő éttermébe társasebédre s ez örömet hangoztatták a város mozsarai reggeltől estig. Mintegy hetvenenen jelentek meg a délután 1 órakor kezdődött banquetten. A kir. járásbiróság biráit és hivatalnokait a város elöljárósága kérte fel a megjelenésre ,s a midőn azok élükön Götz kir. járásbiró urral megjelentek a teremben, lelkes éljennel fogadtattak Az asztalfőt a kerület képviselője Molnár Antal ur és a kir. járásbiróság tagjai foglalták el. Már a második fogásnál elkezdődtek a felköszöntők. Dr. Tersanczky lelkes és hazafias beszédében a legelső magyar embert, a királyt, — Molnár esperes az igazságügyi Minister urat, Rezsek, Perlak város jegyzője a város nevében a kir. járásbiróságot, — Szebényi ügyvéd az alsó-vidéket, — Götz járásbiró Perlak városát köszöntötte fel s kérte annak polgárait, hogy fogadja be a város őt és hivatalnoktársait kebelébe. Elapok szerkesztője Perlak városát, mint az alsó-vidék központját köszönté fel; köszöntőjét azzal végzi, „hogyha majd itt a Dráva és Mura partján, e szép rónaságon magyar szó és magyar dal fog hangzani, ha az okszerü gazdálkodás, az ipar s kereskedelem fel fog virágzani és a nép ezáltal boldog s megelégedett lesz, akkor az érdem senkié másé ne legyen mint Perlaké, mert Perlakból, mint központból kell minden jónak, szépnek és nemesnek a vidékre kiindulni.“ Ezen missióhoz klván a város polgárainak erőt s akaratot! — Sipos gyógyszerész a kir járásbiróságért iszik, mint amely Perlak város társadalmi viszonyait fogja ujjá teremteni.

Ziegler kir. közjegyző szellemes és nagyhatást keltett felköszöntőjében azt mondja, hogy bár mennyire takargatjuk is, mégis fáj minden csáktornyainak, hogy a járásbiróságot megosztották. De ennek igy kellett történnie és másképen nem is történhetett Ő a mai ünnepélyt ugy tekinti, mint egy lakodalmat melyben a menyasszony a kir. járásbiróság, a vőlegény Perlak városa, az örömszülők meg a csáktornyaiak, akik leányukat, a járásbiróságot férjhez adták s akiknek fáj ugyan, hogy leányukat elviszik de mégis vigasztalják magukat. hogy leányuk jó helyre ment férjhez. Poharát emeli a Csáktornya és Perlak városa közti egyetértésre és barátságra. Tersanszky Banellit élteti, mint aki legtöbbet fáradozott a járásbiróság felállitása érdekében Banelli megköszöni a felköszöntést. Szebényi Ziegler toasztjára élczelve megjegyzi, hogy a járásbiróságot nem a csáktornyaiak adták férjhez, hanem az megszökött tőlük. Miro Ziegler szintén élczesen megjegyzi, hogy igenis tiszteségesen adtuk férhez a járásbiróságot s nem szökött meg, mert hisz azt mindenki látta, hogy a menyasszonyi hozományt (akták, butorok. Szerk.) nagy ládákban, kellő kiséret mellett küldtük el. Sipos arra emeli poharát hogy a csáktornyai kir. adóhivatal is megosztassék. (A csáktornyaiak élczelve felkiáltanak: „Azt szivesen odaadjuk, csak vigyék!“) Szebényi Molnár képviselőt, Molnár pedig választóit élteti. És megindult a felköszöntők árja, a többi között: Ziegler, Verli, Molnár, Szebányi és mások a néphez sikerülten horvátul mondanak felköszöntőt, Tersánszky, Peczek s mások magyarul; de ki tudná megfigyelni és feljegyezni a sok felköszöntőt?! Sipos inditványozza, hogy a mai nap emlékére a jelenlévők neveiket irják egy ivre, mely a város irattárában örök emlékül megőriztessék. Ez inditvány elfogadtatván, az aláirás azonnal megtörtént.

A jókedv délután 6 órakor már tetőpontját érte, a jelenlévők helyeiket ott hagyva ismerőseiket keresik fel s koczintanak a nagy nap örömére másnap reggelig. Sorainkat azon őszinte kivánattal zárjuk: vajha minél előbb megvalósulnának Perlak városa és Muraköz alsó-vidékének a kir. járásbiróság felállitása alkalmával szőtt reményei, vajha Alsó-Muraköz minden tekintetben felvirágoznék!

Néhány szó a torok penészről.

(Dyphteritis.)

Irta: Dr. Krasovecz Ignácz.

A torok penész (dyphteritis), melynek jelentkezéséről ezen lapnak mult évi számában szóltam, nálunk nem ismeretlen vendég többé, ellenkezőleg: oly otthonosnak érzi magát vidékünkön és olyannyira belevette magát, hogy már-már le sem rázhatjuk a nyakunkról.

Jelenleg Macinecen és Felső-Mihályoveczen oly mérvben uralkodik, hogy f. évi január 1-től máig 90 gyermek és több felnőtt is ezen betegség áldozataivá lettek.

Átlag véve elhal a gyermekek fele, sőt annál is több és van több olyan ház, melyből 8—14 nap lefolyása alatt valamennyi gyermek kipusztult.

A szóban lévő betegségnek vidékünkön oly annyira rohamos terjeszkedésének okai felől megkérdeztetvén, —erre, sajnos, a következőkben adhatom válaszomat: A torokpenész ott tenyészik leginkább, a hol alkalmas talajra talál. A torokpenész keletkezésének és terjeszkedésének ezen alkalmas talaját képezik: a piszok, a tisztátlanság, sok embernek együttes lakása egy szobában és a fogyatékos táplálék.

Mindezen felsorolt feltételeket, mint a torokpenész hű szövetséges társait, előtaláljuk az emlitett községekben.

Az odavaló házak egyike mellől sem hiányozhatik ugy vagy 5 ..6 lépésnyire a lakásoktól az éktelen nagy szemétdomb, ha beljebb hatolunk a lakóházba, akkor egy csekély terjedelmü, alacsony, apró ablakos és dohos levegővel telitett szobába lépünk, melyben télviz idején éjjel nappal 6—8 személy tanyázik. A szoba tisztasága, valamint a lakók táplálkozása tekintetében is sok a kivánni való. —

A hol tehát a betegség ily tömérdek tápláló anyagra bukkan, ott nincs min csodálkozni, ha ijesztő gyorsasággal terjeszkedik.

Nem megvitatandó azon körülmény sem, hogy a torokpenész ragadós, azaz olyan betegség, mely az érintkezéstől tovaterjed.

Kiváltképen a 2—14 éves gyermekek birnak hajlammal és fogékonysággal ezen betegség iránt, mindazonáltal felnőttebb emberek is esbetnek, sőt halhatnak beléje, igy haltak el a torokpenészben Mihályoveczen október havában 18, 19 s 20 éves személyek is.

A torokpenész nemcsak közvetlenül, hanem közvetve is (átruházás által) ragadós, t. i. nem csak azon személyek eshetnek ezen betegségbe, kik oly szobában tartózkodnak, melyben ily beteg fekszik, hanem olyan személy is, ki valami torokpenészes beteggel érintkezett, anélkül, hogy ő maga megbetegednék, ... elhurczolhatja a betegséget, átruházhatja más személyekre s igy megfertőztetheti ezeket. A megfertőztetés tehát a kóranyagnak átruházása utján megy végbe, ezen anyag épugy személyeken, mint az egyes tárgyakon is, melyeket a beteg elhasznált volt. (kanál zsebkendő, törülköző stb.) tapadólag előfordulhat. A kóranyag igen nagy ellenállási szivóssággal bir ugy, hogy hosszabb idő több hét multán sem veszíti el ragadós jellegét. A betegség a megfertőztetés pillanatától egészen jelentkezéséig 2—5nap sőt annál is hosszabb időtartamot vesz igénybe. Igy pl. ha valamely gyermek egy, a betegségben sinylődő pajtásával érintkezve, megfertőztetik, akkor nem azonnal betegszik meg, hanem elhuzódik 2—5 nap is, mig a betegség jelei mutatkoznak.

Mi tehát a teendönk, hogy magunkat ezen rettenetes betegség ellen megvédjük?

Mindenek előtt kerülnünk kell a betegeket. épugy mindazon személyeket s tárgyakat is, a kik és melyek a beteggel érintkezésben állottak. Ha tehát valamely házban egy gyermek megkapta a torokpenészt, akkor ezen ház lakóival mindaddig nem szabad közlekednünk, a mig nekünk arra az orvos engedélyt nem ad

Ha tulajdon gyermekünk betegedett meg, ezt azonnal el kell különitni s ha csak a körülmények engedik, egy más külön szobába áttelepiteni. A beteg gyermekkel, ápolóján kivül, másnak közlekedni tilos. A beteg gyermeken kivül a házban még netán meglevő egészséges többi gyermekeket legjobb, ha a háztól azonnal el, valamely gyermektelen rokonhoz adjuk, sőt ha egyátalában lehetséges, más járványmentes vidékre küldjük.

Az orvos megérkeztéig következő módon járjunk el: Öblintse a gyermek a torkát óránkint egyenlő részben vett viz- és szeszből (spiritusz) álló folyadékkal (fél liter viz keverve fél liter szeszszel), ha szesz nincs a kéznél, megteszi a szolgálatot a jóféle szilvorium (sligovic) is, ha kezeügyében van az embernek a tiszta karbolsav, akkor egy liter vizbe bele lehet keverni egy kávéskanálnyi karbolsavat s avval öblögetni a torkot. Ha a gyermek az öblögetésre képtelen, akkor az emlitett oldattal a száj- és torokürget legalább ki kell fecskendezni. Leheljen be továbbá a gyermek igen forró sósviz-gőzöket és pedig a következő módon: Veszünk egy bögrét (fazekat) abban felforralunk 3 liter vizet, ezen forraló vizbe egy kávéskanállal hintünk finomra tört sót s az igy keletkezett, lehetőleg forró gőzöket beleheli a gyermek egy negyed órán át. Ezen belehelések negyedórányi szünetekkel váltakoznak, úgy, hogy az egyik negyedórán át beleheli a gyermek a forro sósviz-gőzöket, a másik negyedórában megpihen.

Ez igy folytatódik egész nap, Az első napon csak 4—5 órányi időt engedünk a gyermeknek az alvásra, mig a többi időt a fennt emlitett módon szakadatlanul történendő belehelésekre és öblögetésekre forditjuk. Másodnap az eljárás ugyanez, csakhogy most már valamivel hosszabb éjjeli nyugalomban részesithetjük a gyermeket.

A belehelések alkalmával, melyeket megfordított tölcsér segélyével is eszközölhetünk, (a tölcsér nyilását ráilletsztjük a fazékra, csövecskéjét pedig a gyermek veszi a szájába) ... óvakodjunk, nehogy a gyermeket leforrázzuk. A gyermek tápláléka álljon könnyü ételekből, a milyenek: tej, hus, leves, lágyrafőtt tojás, tejes kávé, ha észre veszszük, hogy a gyermek mindjobban elgyengül, tanácsos őt naponta többször egy evőkanálnyi valami jóféle s erős óborral megitatni

A beteg szobát napon át 5—6-szor jól ki kell szellőztetni s annak padlója naponkint egyszer oly homokkal, mely karbolsa tól átnedve-

sült, behintendő. A beteg gyermek által használt tárgyakat senki más ne vegye igénybe, vagy legalább jól tisztitsa meg, mielőb ezt tenné. A mily gyorsan csak lehet, orvost kell hivni. Mihelyest a gyermek meghalt, tetemét haladéktalanul a halottas kamarába kell vitetni és a lehető legegyszerübben eltemetni.

A gyermek ravatalánál gyakorolni szokott virasztás (veresanje), valamint a halottas házban megtartani szokott halotti tor (karnine) tönykedése által ... mely mindkét szokás amugy is szigoru büntetéssel sujtatik — legkönnyebben hurczoltatik szèt ezen ragadós betegség

Ausztriában szorosan alkalmazzák azon szigoru rendelkezést, hogy mihelyest valamely gyermek a dyphteritisben meghalt, tetemèt azonnal zárt koporsóban a halottas kamarába vigyék, a szobát, melyben a gyermek feküdt a hatóság utján mulhatlanul s halasztás nélkül elzárják, a legszorgosabban kitisztitják s megfertőztelenitik és csakis igy 8—15 nap elmultával engedik meg az illető lakóknak, hogy szállásukat ismét vehessék igénybe.

Legyen ez már egyszer nálunk is.

Zrinyi Miklós

(† nov. 18.)

Elhervadt-e talán már rég a hála virága
  És fedi érdemlett hiremet a feledés ?
Emlékeztek-e még rám, hirkoszoruzta nevamre ?
  Szép Murakőznek èn hős kapitánya valék !
A csáktornyai várban ringott gyermeki bölcsőm
  És a koporsóba itt szegezek szivemet.
Áll még, látom, az ősvár, tornya az égre tekintvén,
  Oly szomoruan int bús tetején a kereszt
Szivárvány lebegett hajdanta felette az égen
  S gyöngyös aranysugár fénye reá ragyogott.
A csata kürtje riad és szálitunk védni hazánkat !
  A törökök vérét itta a szőke Mura !
Meglengette az alkonyi szél a nemzeti zászlót
  És a vonóhidon felrobogott paripám.
Ott nyargaltam elől, a győzők büszke vezére
  S hősi borostyánnal feldiszitém a vitézt.
Nem kértem soha én a babért diadalmi jutalmul,
  Én a hazát hiven, hőn dobogón szerettem
Mert ki hazáját hordja szivében: drága jutalma,
  Hogy tetemét aldják a szerető unokák.
Én a hazát hordtam dobogó hü honfi szivemben,
  Isteni szentség volt keblem előtt a haza !
S hogyha a béke mosolygott a haza édes ölében:
  Ősömről ontam dalnoki rózsafüzért
S a magyarok Leonidásáról zenge az ének
  És dallák ajakim a haza vértanuját !
Honszeretet könyvét irtam meg nektek örökre,
  Nagy tettekre hevit benne a sárga irás.
Felbuzdit titeket a hazáért élni dicsően
  S majd a halál ágyán zengeni drága nevét ! ...
Ármány szőtte a hálót s védők fészke : Zerinvár
  Romba omolt az irigy Montecuculli miatt ...
S én Kursàncznak erdeje mélyén haltam a honért.
  Póka vadász amidőn rám repiti a golyót ...
Ott, végső leheléstem sóhajtásom a hon volt
  Mert haza volt mindig, mely hevité szivemet.
Nem kivánok e tetteimért most, jó unokámtol
  Márványból faragott, hálaemelte szobort.
Ámde ha nem hervadt el még a hála virág
  S honfi kebelben a hon angyali képe ragyog:
Zárd, unokám ! koszorús nevemet hü honfi szivedbe
  S nyomdokimon járván, — égve szeresd a hazát!

Bálintffy Bálint.

HIREK.

A roncsoló toroklob kitört **Csáktornyán is.** Eddig 4 eset fordult elő. E miatt a csáktornyai kisdedóvó-intézetben a tanitás beszüntettetett.

— **A vadászkutyák réme.** Már több izben megtörtént Csáktornyán és vidékén, hogy egyik-másik vadásznak a vizslája eltünt. A tulajdonos hirdettette, kerestette, de hiába, mert kutyája nyomára soha nem jött. Pedig a kutya-tolvaj meg tudná mondani, hogy az eltünt kutyák merre vannak? Mert hát itt Csáktornyán találkozik olyan is, aki kutyalopásból él. A napokban azonban rajtveszitett, mert amind egy lopott vizslát fölakart adni a vasuti indóháznál, többen felismerték azt s értesitették gazdáját a veszedelemről. A kutya hazavezettetett, a tisztelt (?) kutya tolvajjal pedig majd elbánik a biróság.

— **Egy mácskoveczi** és egy kristánoveczi földmives a sátoros czigányokkal lovat cserélt és lovára mindegyik 15 frtot ráfizetett. Azonban rosszul jártak a cserével, mert az őrsjárat kipuhatolta, hogy a lovak lopottak voltak s mivel a varazsdi csendőrökkel kutatni indult tulajdonosuk felismerte a lovakat, azok elvétettek tőlük. A mácskoveczi földmivest ezenkivül nagyobb baj is érte, mert a cserélt lova hamis lévén, takaritás alkalmával egy harapással eunuchá tette gazdáját.

— **Névváltoztatás.** Paytel Győző csáktornyai lakós, képezdei növendék vezetéknevének „Patakira" változtatása belügyministeri rendelettel megengedtetett.

— **Szinészet Csáktornyán.** Irsay igazgatása alatti szintársulat f. hó 7-én előadván „Szapárit", 10-én utolsó előadásul a „Fekete gyémántokát" és 11-én bucsú előadásul a „Csikóst", eltávozott Csáktornyáról A.-Lendvára. Irsay igazgató tártsulatának — hogy ugy moudjuk — romjaival jött Csáktornyára. Itt lelkes pártfogókra talált, összeszedte magát, több jó tagot szerződtetett, ezekkel jól is játszott, a közönség meg volt elégedve a társulattal s a társulat is megelégedhetett a közönséggel. Csak a „bucsú előadás" nem volt méltó nevéhez. A rosz nyelvek a hirdetett „Vasgyáros"-ról (melyet a „Csikós" helyettesitett sokat beszélnek. A valót nem tudjuk, tehát óvakodunk nyilatkozni, mégis arra figyelmeztetjük az igazgató urat, hogy a meg betegedni szokott tagok szerepére helyettesről is lehet gondoskodni, különösen „bucsù" előadás alkalmával. Részünkről a társulatnak sok sikert kivánunk A.-Lendván !

— **A perlaki** örömünnepély alkalmával (f. hó 8-án) tévedésből valaki felcserélte selyem esernyőjét egy más esernyővel. Eme esernyő tulajdonosát felhivja a selyem esernyőnek tulajdonosa, hogy lapunk szerkesztőségénél nevezze meg magát, hogy az esernyők visszacserélése megtörténhessék.

— **Szerkesztői izenet** Cz. urnak „Szeretlek . . . " és „Marad a . . . ." kezdetnek elég jók, da nem ütik meg a közölhetőség mèrtékét. Kisértse meg a prózát! Többre fog vele menni Ily irányban szivesen látjuk munkatársaink között. Az érdeklődést köszönjük! — Sz. urnak A. Domboru. A kérdéses könyvek még nem jelentek meg, de meg fognak jelenni néhány hó mulva. — L. urnak, Nemes-Vid. «A gazdasági válságok» beválik. Annak idejében közölni fogjuk. A selyemtenyésztésről irt czikkét nem nyelte el a papirkosár, hanem legközelebb a sor reá kerül Most forditás alatt van, mert horvát olvasóink is hasznát vehetik. — Sz. Csáktornyä. Köszönjük ! A beliczai sertéstolvajlást lapunk mult számában már közöltük. A másikat felhasználjuk.

HORVATSKI DEL „MEDJIMURJA"

Priločka svečanost.

Veselu svečanost je obdržaval Prilok varoš o. l. 8 novembra na čast odpiranja kr. suda. Na suprot zločstomu vremenu. itak iz dolnje okolice kak takaj iz Čakovca vnogo se potrudilo, da budu svedoki svečanosti i delniki radosti Prilok varoša. Pak doista ima zrok ta radost, ar postavljenje velikoga suda je za Prilok kak za telesno — tak za duševno dobro tak rekuč potrebno Jeden takov ured kak je veliki sud, je mogući podići jednu okolicu, jeden varaš i njegov zanat i trgovinu; a čez to stanovnike pomaže, da se obogatiju i naobraziju.

Zna to varaš Prilok i znanje toga je skup znesło purgare Priločke i njihove goste vu salu velike oštarije na obed, to veselje su još povišavali varaški možari, koji su se od jutra, do večera glasili. Do 70 peršon je bilo pri banquettu, koj se popoldan ob 1 vuri započel. Sudce i urednike kr. velikoga suda je poglavarstvo varoša pozvalo da se najavi i kad su oni na čelu s Götz kr. velikim sudcem došli s velikim „Éljen" kričom su je prijeli. Gornji stol su g. Molnár Antal ablegat i člani kr vel. suda zavzeli. Več pri drugi hrani počele su se zdravice. Dr. Tersanszky je vu domorodnim govoru pozdravil kralja. Molnar Ministra za pravicu, Rezsek, priločki natarius vu ime celoga varaša pozdravil je kr. veliki sud. Szebenyi fiškal, dolnju okolicu. Götz kr. vel. sudec pozdravil je Prilok varoš i prosil je priločke, da naj njega i njegove uredne člane primeju med se. Urednik ovih novin pozdravil je Prilok varaš, kakti srdinu dolnje okolice. Zdravicu dokončal je s tim: „Kada se bude ovdi na bregu Drave i Mure na toj lepoj ravnici magjarska reč i pesma glasila, kada poljodelstvo meštrija i trgovina podigne, i puk čez to srečen i zadovoljenbude, onda ta zasluga ničija druga nebude nego Prilokova, ar iz Priloka kakti iz sredine, mora se sve dobro ljepo i plemenito genuti na okolicu. K ovomu poslu želji purgarom varaša jakost i volju. Sipos apothekar pije za zdravje kr. velikoga suda, koj bude družbeni život vu Priloku iz nova podigel. Ziegler kr. notar, vu svojem lepim govoru veli, da kak goder tajimo, ipak svakomu čakovčancu boli, da se kr. vel. sud razdelil. Ali to se tak moralo pripetiti i drugač nije moglo biti. On denešnju svečanost drži za gustuvanje, vu kojim je kr. vel sud zaručnica, Prilok pak mladoženja, radosni roditelji su Čakovčanci, koje boli da su pucu vkraj dali, ali se stim batriviju, da jim vu dobre ruke došla. Pije za porazumljivost i prijateljstvo Čakovčancov i Priločancov Dr. Tersansky pozdravlja Banelija, kakti takvoga, koj si je najviše truda dal za dobljenje kr. vel. suda. Banelli zahvali napitnicu. Szebényi šaljivu opazku včini na Zieglerov govor, da Čakovčanci nisu zamuž dali kr. vel. sud, nego da jim je vušel. Na to Ziegler takaj šaljivo odgovori, da smo pošteno zamuž dali kr. vel. sud pak da nam nije skočil, to svaki vidi ar je zaručničke dare (akte, pohižtvo i t. d.) s velikom pratnjom donesel. Sipos zato zdiže kupicu, da bi se i čakovski porezni ured (steier amt). razdelil. Čakovčanci su nato zaviknuli „Njega vam radi damo samo ga nesite!" Szebényi Molnára Molnár pak svoje zbiratelje pozdravlja. Zatim su se podigle zdravice med ostalimi.

Ziegler, Werli, Molnár, Szebényi i drugi su k puku ljepe govore horvatski držali. Teršansky, Peczek i drugi pak magjarski, ali tko bi znal sve govore opaziti i zapisati. Šipos napre donese da bi se imena prisutnih denešnje zabave na jeden arkuš zapisala i vu varašku pisarnu za vekoviti spomen spravila. To se prijelo i podpis taki zvršil.

Dobra volja je več popoldan ob 6 vuri na najvekši graduš došla, prisutni su ostavili svoja mesta i poiskali poznance i trikali na radost dneva do drugidan jutra.

Naše rede stom željom zaključujemo da bi s čim predi zvršile nade Prilok varaša i dolnje okolice s postavljenjem kr. vel. suda, da bi se dolnje Medjimurje vu svakim poslu precvelo i podiglo se.

Nekaj od difteritisa.

(grlena bol)

Piše: Dr. Krasovecz Ignac.

Difteritis, od koje pojavljenja opisal sem vu pro lom tečaju «Medjimurja» — nije pri nas nepoznati gost nego je usuprot tak zakorenjeni i navadni beteg, da se ga več niti rěšiti nemoremo. Vezda vlada vu macinskoj i mihaljevskoj fari vu tolikoj meri, da je od 1. januara 1885. do denešnjega dneva 90 dece i vi e odraslih vu tom betegu vumrlo. Poprěk vumre od 10 dece polovica a i više. ima pak hižah, gde su vu vremenu od 8 do 14 danov sva deca izumrla Ako me što zapita za zrok, zbok česa se je taj beteg pri nas tak ugnjezdil i zakorenil, to moram sledeča za odgovor dati :

Difteritis najrajši se rezprostranjuje tam gde si prikladno mesto najde. Za najbrže rezprostranjenje difteritisa su pak mesta nečista, zamazana ter takova, gde vu jednoj hiži vnogo ljudih skupa stanuje

pokvareni i nečisti zrak a k tomu vnogo doprinaša i slaba nedostatna hrana. Sve to pak nahadjamo vu gori spomenutih dvéh farah!

Rezgledavajuć takove hiže, opazili bu demo, da je pred svakom vu neposrednoj blizini nameščen kup gnoja večkrat niti 5—6 korakov dalje od hižnih vratah.

Ako v hižu stupimo, to navadno najdemo vu prilično velikoj sobi neprimereno i prekoredno male obloke te čisto izkvarjeni zrak vu sobi, kojoj se 6—8 a i više osobah da i noč nahadjaju. V običnum su i hiže nečiste.

Difteritis je nadalje jako prelazni beteg to jest takov, koj po doticaju osobah iz jednoga prelazi na drugoga. Najviše su tomu betegu podvržena deca od 2 do 14 let, nu moreju i staroši zadobiti difteritisa ter vu njem i vumréti. Tak je vu mesecu oktobru v Mihaljevcu 18, 19, 20 lét starih ljudih pomrlo vu difteritisu.

Taj beteg prehadja i posredno na druge to jest: Ne samo vu difteritisu trpeći moreju drugoga natepsti, nego more se dogoditi, da jeden človek došavši vu doticaj s takvim betežnikom na se betega navleće i prez da beteg pri njem ostane natepe drugoga.

Prelaz diftiritesa anda stoji vu prenašanju materije ili stofa istoga betega ne samo iz osobah, nego i takovih predmetov, koje je betežnik vu difteritisu hasnoval kak je n. pr. žlica žepni rubec oprava itd. Materija toga betega je jako užtrajna, ar more i dotlam više tjednov človeka natepsti.

Difteritis potrebuje od onoga časa kada se je zametnula ili započela 2 do 5 danov dok se čisto pokaže, negda pak i više. Ako n. pr. vu doticaj dojde zdravo dete s takovim, koje ima difteritis, ter betega na se potegne to ovo nebude na jedenkrat zbetežalo, nego stopram za 5 ili šest danov.

Kaj smo anda činedi, da se ovoga strahovitoga betega naprê občuvamo? Najpredi moramo se difteritičnoga betežnika, kak takaj svih predmetov, koji s njim vu doticaj dohadjaju jako ćuvati i njim se vagibati. Po tom anda, ako je koje dête pri koji hiži v difteritisu zbetežalo, nesmemo občiti s onimi ljudmi, koji vu toj hiži stanuju tak dugo, dok nam to doktor nedopusti. Ako je naše vlastito dête zbetežalo, to ga moramo taki zoseb na posebno mesto i v posebnu hižu (sobu) deti, ako je to samo ikak moguće. S betežnim detetom nesme nišče drugi občiti, kak samo on, koj ga dvori i pazi. Gde je više dece pri hiži, tam je najbolje, da se pri pojavljenju toga betega zdrava deca taki odpelaju od hiže k rodbini, koja nema dece i to v takovo mesto, gde tifteritis nevlada. Dok pak doktor dojde, potrebno je sledeća včiniti: Dajmo detetu svaku vu u grglati (gurgeln) i to sa jednakimi děli vode i špiritusa a vu pomenjkanju špiritusa sa slivovicom (n. pr. pol litra vode a pol litra špiritusa ili šlivovice). Ako imamo pri ruki karbolove kiseline, to je dobro od ove vu liter vode jednu žlicu nalejati i s tim grglati dati. Ako dete nebi moglo grglati, to mu se mora s ovom mešovinom grlo izšpricati. Nadalje mora dête jako vruće pare od slane vode vu se dihati i to na sledeći način: Vzeme se lonec, vu kojem ima 3 litra vruče vode, vu to vsipa se za 1 kavinsku žlicu fino stućene soli i to se da detetu nuter dihati kak najvrućije moguće bar fertal vure i to tak, da fertal vure udihava a fertal vure počiva dete. To ide tak céli dan. Prvi dan pušća se detetu samo 4 5 vur za spanje, sve drugo vreme mora dete grglati i udihavati tako, kako je gore rečeno. Drugi dan isto tak čini se sve, kak prvi dan, samo se vezda more detetu dopustiti malo dugše nočno spanje.

Udihavanje najbole je črez trahter, (to ér; vužešu stran vzeme dête v zube, a šir a stran dene se na lonec; paziti treba da se dete pri tom nepopari ili neopeče.

Za hranu daje se detetu mleko, goveđska juha, ili juha od kokoši jajca v mak ako pak opazimo, da je dete oslabilo, onda mu dajmo všeput na dan jednu žlicu staroga vina.

Soba betežnikova mora se na dan 5 a i 6 krat dobro prezračiti (zluftati)! Pod vu sobi naj bude posipan s péskom, koj je naškropljen s karbolovom kiselinom. To se pak svaki dan naj premenja.

Predmete, koje je dête v betegu potrebovalo, naj nišće tak dugo nehasnuje, dok se ovi čisto dobro osnažili, oprali nisu. Na svaki način potrebno je doktora za navuk popitati.

Ako je dête vumrlo, te je mrtvo tělo njegovo taki vu kapuru odnesti treba ter ga prez svake parade pokopati. Pri verestovanju kak takaj pri obdržavanju karmine pri slučaju difteritične smrti, koj je po zakonu pod prétnjom kaštige oštro prepovédano, more se difteritis najleže dale razširiti.

Vu Austriji je stroga naredba, da se tělo vu difteritisu umrloga človeka taki vu zaprtoj raki v kapuru odnese, a hiža (soba) v kojoj je betežnik ležal zapre se taki po samoj oblasti, ter se neodpre 8 14 danov dok se čisto dobro neočisti i desinficira.

Ovak mora i pri nas biti!

Kaj je novoga?

— **Dečinski sejem** vu Italii. Vu Italii su osobito pak vu Romu (glavni grad) opazili, da je tam nekakvo družtvo, koje 5—10 let staru decu kupi, koje potle bogcam proda, koja deca onda za nje prosit hodiju. To družtvo ima mnogo ljudih takvih, keji sprohodiju Italiju i od siromaških roditeljih spokupiju decu, budi puca, ili dečko. Tu decu onda odpelaju k družtvo koje pak bogcam prodaju za dobre peneze. Takvo siromaško dete je s tem več vredno, s tem več daju za njega, s čim bole je boležljivo, betežno, slabo. Žandari kak su to opazili najenput su polovili glave toga gadnoga družtva, i decu koju su za gotovo imeli su roditeljem dimo poslali.

— **Po okolici**: Saračana i Nagy Toraka su celo družtvo našli koje je baujke delalo. Toga družtva glava je nekakov Miklos Proka stanovnik iz Sarče, pri kojim su 22 komadov 50 frtače našli. Pajdaše, mu iščeju, ali do vezda su samo dva prijell.

— **Kr. sud je ove** dane vu Pešti suda dónesel onim galženjakom, koji su svi od Körtvélyeše i koji su se pred nekoliko tijednov odlučili da Peischl Juliu — sela najlepšu devojku — za sramotiju. Sirotu su vun zvali iz sela, gde su joj ruke skup zvezali i nazad vu selo stirali. Devojka je na putu skup opala, gde su ju za kratko vreme seljaki našli: Sombathelyski sud je obsudil na dva meseće onoga koj ju je vun vkanil iz sela, a druge 6—6 tijednov. A kr. tabla je prvoga na jedno leto, a druge pak na 10, 8, tijednov, i na 1 mesec obsudila.

— **Francuzi** su još navek v poslu zbog Ponkinga. Vezda pomenjšati hočeju tam soldačku moč i samo jednoga regimenta tam ostaviti. Soldački minister hoče i to, da otok Madagaskar samo negde negde naj bude s soldatmi okkupiran. Prošli mesec je velika larma bila vu Parižu, gde je jen na Freycinet ministra strelil, ali ni ga je zgodil.

— **Na pitanje Izhodske Rumelie** neima jošće odgovora. Monarche su štele vu prošlu subotu konferenciu držati vu tom poslu ali ni glasa nečujemo, da bi se bile skup zišle. Tuliko vidimo da ov novi posel se nedopadne svigde rumelintašem. a stanovniki Grčke su otvoreno rekli turskemi regimenti, da su gotovi sablu i puške zdignuti proti Bulgarii. To su takvi glasi, kojim se bulgarski Šandor ne veseli jako. Pa k tomu još ga je i Ruska ostavila, gde ga još sama Englejska brani. Za istinu nije moći znati, kaj bude još stoga posla, ali do protuletja zato nebude nika, jer je na Balkanu navadna oštra zima vu zimi.

— **Prijeli su jednu tolvajsku bandu**. Iz Temesvara pišeju, da ove dneve žandari polek Kövéreša prijeli su Fileškovu tolvajsku bandu, koja je iz Romanie došla vu Magjarsku. Minister nuternjih poslov je pred nekoliko mesecov iztražne liste proti tolvajom poslal. Tolvaji su strelili na žandare i više žandarov i tolvajov je ranjeno bilo. Živani su vu južnih varmegjijah v šeput krali marhu. Pri njim su našli konje, kola i drugo dugovanje.

— **Vu Vacu** se je v noči med zadnjim petkom i subotom biškopski škedenj vužgal koj je bil poleg železnice i 100 klaftrov dugi. Bil je pun krme. Birke, koje su bile vu ovčarnici je ovčar oslobodil. Kvar ide na več jezere.

CENA ŽITKA.

Kuruza	na vagi	5.50	5.90
Pšenica	„ „	7. 30	7.50
Hrž	„ „	5.50	6·40
Ječmen	„ „	6.—	7.—
Zob	„ „	6.30	—6.50

LOTTERIJA

Gradecu 1885 8. novembar

41. 63. 96. 3. 28

Szerkesztö: MARGITAI JOZSEF urednik.

Hirdetések.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!

500,000

MÁRKA

fönyereményt igér kedvező esetben a hámburgi nagy pénzsorsjáték, mely a magas kormány által jóváhagyatott és biztosittatott.

Eme ujabb játékszervezet előnyös berendezés abban all, hogy rövid par hó lefolyása alatt 7 sorsolásban 1.000,000 sorsjegy 50.500 nyereménynek ke biztosan történni, ezek között vannak fönyereménye esetleg 500,000 márka, illetőleg:

1 nyer. a	300,000 marka	26 nyer. a	10,000 m.
1 nyer. a	200,000 „	56 nyer. a	5,000 m,
2 nyer. á	100,000 „	106 nyer. a	3,000 m.
1 nyer. a	90,000 „	253 nyer. a	2,000 m.
1 nyer. a	80,000 „	512 nyer. a	1,000 m,
2 nyer. a	70,000 „	818 nyer. a	500 m.
1 nyer. á	60,000 „	31,720 nyer. á	145 m.
2 nyer. a	50,000 „	16,990 nyer. á	300,
1 nyer. á	30.000 „	200, 150, 124, 100, 94, 67,	
5 nyer. á	20,000 „	40 és 20 márka.	
3 nyer. a	15,000 „		

E nyeremények közül az első sorsolás 2000-et foglal magában, összesen 117,000 márkával.

Az első fönyeremény 50,000 márka és emelkedik a 2-dik 60,000 m., a 3. 70,000, a 4. 80,000 m, 5z 5. 90,000 m., a 6. 100,000 m., a 7-ben pedig esetlegesen 500,000 spec. 300,000, 200,000 stb márkára.

A sorshuzasok hivatalosan vannak megallapitva.

E nagy allamilag biztositott sorsolás legközelebbi huzasahoz:

1 egész eredeti sorsjegy ára csak	3 frt	50 kr.
fél „ „ „ „	1 frt	75 kr.
negyed „ „ „ „		90 kr.

Mindennemü megbizasok, a pénz beküldése, posta utomi fizetes vagy az összeg utanvétele mellett a legelkülismeretesebben teljesittetnek, s mindenki az állam cimerével ellatott eredeti sorsjegyet tőlünk sajat kezeihez kapja.

E megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellekeltetnek, melyekből ugy a nyeremények beosztasa az illető osztályokra, mint szintén az illető betetelek is megtathatók s minden huzas utan érdekelt feleinknek felhivas nelkül megküldjük a hivatalos huzasi lajstromot.

Kivánatra a hivatalos alaptervet bérmentesen előre is megküldjük, s késznek nyilatkozunk nem tetszés esetében a huzas előtt a sorsjegyeknek a pénz visszaszolgáltatasa melletti visszafogadasára.

E nyeremények kifizetése mindig pontosan s az állam jótallasa mellett történik.

Csoportozatunk mindig a szerencse kegyeltje volt s érdekelt feleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizettük ki, többek között: 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000. stb. márkásokat.

Egy ily, a legszolidabb alapokra fektetett vállalatnal előrelatbatólag mindenütt a legélénkebb részvételre lehet bizton számitani s ez okná fogva kérnők, hogy minden megrendelésnek megfelelhessünk megbizasokat mindenesetre

f. évi november hó 30-ig

hozzank beküldeni

KAUFMANN és SIMON

bank- és váltó-üzlete Hamburgban.

Ezennel köszönetünket nyilvánitjuk az eddig ajándékozott bizalomért, s kérjük a hivatalos tervezet attekintése által a nagyszerü nyerési esélyekről meggyőződni, melyeket a sorsolások nyujtanak.

292 3— A FENTEBIEK.

295 sz. 1885

Arverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. 103. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbiróság 3892 számu végzése által MAYERSCSÁK LAURA végrehajtató javára. KOZLIK JÁNOS ellen 296 frt 48 kr. tőke s ennek járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 627 frt 60 krra becsült **Kursáneczen** kocsi kerekek, hordók, zsupp góré, gazdasági eszközök, szalma, széna lóhere, gabna és méhek, **Ternovcsák** és **Orehovcsakon**, buza, rozs, zab, bükköny, széna, szalma és bükköny szalmából álló ingóságnak nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszinén, vagyis Kursaneczen leendő eszközlésére

1885-ik évi november hó 24-ik napjának délután 2 órája

folytatólag Ternovcsák és Orehovcsákon

1885 évi november hó 26-ik napjának d. e. 10 órakor.

határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árveresen, az 1881. évi LX. t cz, 107. § a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Mindezek, kik elsőbbségi jogokat vélnek érvényesithetni, keresetejket vagy szóbeli jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt bir. végrehajtóhoz adják be.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz, 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csáktornyán 1885-ik évi november hó 5 napján.

MOLNÁR JÓZSEF
kiküldött birósági végrehajtó.

301 1—1

Pályázati hirdetmény.

Nedelicz mezőváros népiskoláján

a kántortanitói állomás lemondás folytán megüresedvén,

arra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állomás évi jövedelme; 325 frt 50 kr. készpénz, szabad lakás kerttel, 12 hold szántóföld, és stolaris jövedelem körülbelül 150...170 frt,

A kántortanitó köteles az első osztályt vezetni

Megkivántatik a magyar és horvát nyelv tökéletes tudása

A pályázni kivánók kellőleg felszerelt folyamodványaikat

f. hó 26-ig a nedeliczi iskolaszékhez czimezi kéretnek.

Kelt Nedeliczen 1885. november 6-án.

A hitközség.

800 1—2.

NAGY VÁLASZTÉK MENYASSZONYI ÉKSZEREKBEN

Alapittatott 1873. évben.

HERLINGER M.

Alapittatott 1873. évben.

órás és ékszerész, Csáktornyán.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemü

órák, arany, ezüstáruk és ékszerekből

legfin. kiállitva, a tárgyak mindegyike a cs. k. fémjelző-hivatal által felülvizsgálva és fémjelezve van.

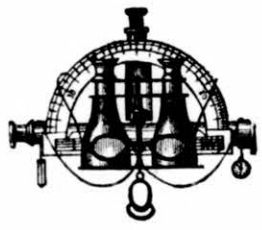

Mindennemü

RÉGI ÓRÁKAT

ugyszintén

ARANY- és EZÜST TARGYAKAT

javitás végett jóttállás mellett, elvállalok.

Régi tárgyak cserébe a legmagasabb árban átvétetnek.

NB: Bátorkodom még jól berendezett **optikai áruraktáremat** is a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani 209 37—*

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és pontosan eszközöltetnek.

NAGY VÁLASZTÉK SZÜLETÉSNAPI AJÁNDÉKOKBAN

NAGY VÁLASZTÉK VÁSZAJÁNDÉKOKBAN

NAGY VÁLASZTÉK ÚJÉVI AJÁNDÉKOKBAN

Tisztelt közönség!

Tudomásomra jutott, hogy néhány egyén alulirottnak **mihovlyáni téglagyárában** készült téglái ellen; tekintve azok jóságát általánosságban,

roszakaratu hirek terjesztésén fáradozik.

Ezen körülménynyel szemben engedje meg a hozzám intézett sitt mellékelt **elismerő bizonylatot** úgy eredetiben, valamint MAGYAR s HORVÁT szószerinti forditásában e lapok hasábjain, minden személyes megjegyzést kerülve, a nyilvánosság elé terjesztenem.

Nro. 1087.

HERRN VALENTIN MORANDINI,

Baumeister und Ringofen Besitzer

in Csakathurn.

Wir bestättigen Ihnen hiemit, dass Sie für unsere Rechnung die **Brücken** und **Durchlässe** der Strecke Csakathurn Warasdin herstellen, und zwar mit Ziegeln von **Ihrem** Ringofen in **Csakathurn**. Die zu diesem Baue bisher verwendeten und gelieferten Ziegeln sind sowohl was die Form, als auch was die Wetterbeständigkeit und Druckfestigkeit anbelangt, vorzüglicher Qualität und können wir diselben bestens empfehlen. —

Warasdin, am 20. Oktober 1885.

Von Seite der ung. Staatsbahnen
Koloman Spányi
Oberingenieur Aufsichtsorgan

Generalbaunternehmung der zagorianer Eisenbahn
W. Klauber.

1087. sz,

Morandini Bálint,

épitőmester s téglagyár tulajdonos

urnak

Csáktornyán.

Ezennel elismerjük, hogy ön a mi számlánkra a Csáktornya- varazsdi vonal hidjait s átereszeit ugyancsak csáktornyai téglagyárában készült saját tégláival épiti. Az ezen épitésnél eddig felhasznált és oda szállitott téglák ugy az alak, valamint elállhatóság és hordképesség tekintetében jeles minőségüek és mi azért a legmelegebben ajánlhatjuk.

Varasd, 1885. okt. 20.

A magyar államvasut részéről felügyelőképen
Spányi Kálmán s. k.
főmérnök.

A zagorjai vasut épitkezésifővállalata.
Klauber W. s. k.

Polg. g. Čitatelji!

Od strani pojedinih osobah se je izglasuvalo, da moji u mihovlanskoj fabriki žgani cigli,kaj se dotiče materiala i stalnosti svojemu cilju nezadovoljiju. Molim vas, da budete tako dobar pa ovdi navedeni i meni doprinčti dopis u vašem vriednom listu prečitate. br. 1087. Gosp. **Valentin Morandiniu** zidarskom poduzetniku i vlastniku ciglovne fabrike u Čakovcu. Mi vama posvjedočimo, da na prugi Čakovec-Varaždin mostove i propustke vi na naš trošak napravite, i to iz cigla pečenog u vašoj čakovečkoj fabriki. Kaj se dotiče ovoga, do vezda za ovu radnju upotrebljenog cigla je isti tak oblika čverstoće kak i stalnosti izverstne verstí i moremo ga najbolje preporučiti.

U Varaždinu dne 20 oktobra 1885.

Glavno poduzeče za radnju zagorjanske železnice
Klauber W. m. p.

Od strani ug. drž. železnice
Koloman Spanji v. r.
nadmernik i nadzornik.

T. cz. közönség!

A fentebbiekre hivatkozással tisztelettel nyilatkoztatom ki, hogy a n. é. közönség teljes megelégedését az itt közlöttnél — ha lehet — még kielégitőbb tetszését gyártmányaimmal kiérdemelni, a jövőre nézve is legkiválóbb törekvésemet képezendi.

Csáktornya, 1885. november 11-en.

Kiváló tisztelettel
Morandini Bálint
épitőmester.

303 1—*

Nyom. Fischel F. laptulajdonosnál Csáktornyán.